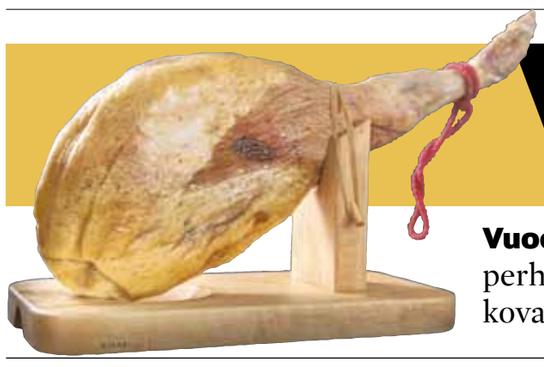

VIIKONVAIHDE

Vuoden kypsytetty. Raaseporilainen perheyritys on onnistunut kehittämään kovan kilpailijan Parman kinkulle. Sivu 17

Näyttävä kakku. Vuoden käsityöläinen leipoo korkeita kakkuja. Maku ei saa olla pettymys. Sivu 18

Upea laulaja. Tietokirjailija Lasse J. Laineen innostus lintuihin sai alkunsa kultarinnan tunnistamisesta. Sivu 16

Hysss! Täällä matkailaan

Pohjois-Karjalassa nyhjäistään tyhjästä. Siellä nimittäin viritellään matkailuvalttia jostain, mitä sillä on tarjota yllin kyllin: hiljaisuudesta.

KOLI, LIEKSA (MT)

”Ainoa sääntö on, että mitään ei puhuta”, **Noora Vikman** sanoo napakasti.

Selvä. Saappaat jalkaan ja ulos.

Olemme lähdössä hiljaisuus-, äänitai kuuntelukävelylle, näkökulmasta riippuen. Tarkoituksena on olla hiljaa ja herkistyä kuuntelemaan ympärillä erottuvia ääniä.

Metsässä ei nimittäin ole hiljaista. Ilman lehtiäkin puut humisevat niin huumaavasti, että alan melkein pelätä puiden takaa syöksyvää autovirtaa.

Mutta ei sieltä mitään tule, kuuset ne vain pauhaavat.

Seisomme hiljaisessa metsässä, Lieksan Kolilla, kuuluisan vaaran juurella.

Seuraan ryhmän mukana Vikmania, joka kävelee, pysähtelee, seisoo, nojaa puuhun, katselee ja kuuntelee.

Mitä kuuluu? Askeleita lumessa, linnun lyhyt liverrys, tuulitakkien kahinaa. Joku niistää. Tuuli tyyntyy ja yltyy vuoronperään.

Puissa roikkuva naava liehuu ilmavirrassa, mutta siitä ei lähde ääntä.

Ajatukset saavat harhailla, mutta eivät kauas. Tavoitteena on kuulla luontoa, ”akustista horisonttia” ja itseään. Hiljaisuus ei tarkoita äänettömyyttä, vaan aistien avaamista.

Synkkyys koko Suomen valtiksi

Aluksi hiljaisuusmatkailusta kaavailtiin bisnestä vain Ilomantsiin, mutta nyt siitä aiotaan tehdä matkailuvaltti koko Pohjois-Karjalaan. Miksei myöhemmin vaikka koko maahan?

Kaksivuotinen hiljaisuusmatkailuhanke toimii elykeskuksen tuella. Jos se menee nappiin, Suomea ei enää tunneta maailmalla Lapin pikaisista joulupukki- ja laskettelumatkoista, vaan pimeydestä ja tyhjyydestä – positiivisesti.

”Parhaimmillaan matkailijat löytävät täältä hiljaisuuden keitaan, joka kumoaa mielikuvat pelottavasta tyhjyydestä”, Vikman visioi.

Itä-Suomen yliopiston äänimaisematutkija Vikman ideoi yrittäjien kanssa käytännössä, kuinka jo olemassa oleviin retki-, majoitus-, muonitus- ja muihin palveluihin voisi liittää alueen aineettomia palveluja.

”Aika monissa mainoksissa puhutaan hiljaisuudesta, mutta alleviivattuna asiana tämä on uusi. Hiljaisuutta ei voi myydä sellaisenaan, mutta voi myydä aikaa erityislaatuisissa ympäristöissä.”

Hankkeella edistetään ”hidasta matkailua” ja ekoturismia.

Vikman uskoo, etteivät ihmiset halua aina lomallaan tehdä koko ajan jotakin, vaan myös olla vain.

”Kysyntää olisi varmasti lomalle, jossa voi arjen vastapainoksi keskittyä rauhoittumiseen. Pitää vain löytää tapa tehdä se.”

Hiljaisuuteen ei totu heti

Joensuun yliopisto kouluttaa kaksivuotisessa hankkeessaan seudun matkailuyrittäjiä hyödyntämään hiljaisuutta elämyspalveluna. Ringissä on jo 21 kiinnostunutta yrittäjää ympäri maakuntaa.

Hanna Kurvi asuu Kolilla ja pitää puotia luontokeskuksen yhteydessä. Hän välittää ohjelmapalveluita, vuokraa matkailijoille lumikenkiä ja haluaa vaalia kestävän kehityksen matkailua.

”Olen tässä mukana siksi, että matkailu ei olisi erillinen, vaan koko kylän yhteinen asia.”

Ideoita Elontilalla viime viikolla olivat hakemassa myös Ilomantsissa ja Joensuussa Solarus-luontaishoitolaa emännöivä **Kyllikki Kakkonen**, Nurmeksessa Äksyt ämmät -yritystä ja majataloa pitävä **Minna Murtonen** sekä valtimolaisen Puukarin pysäkin **Anni Korhonen**.

”Emme kilpaile toistemme kanssa, vaan ihmisten ajankäytöstä muiden ajanvietteiden kanssa”, naiset vakuuttavat.

Murtosen mukaan Keski-Euroopasta tulevilta turisteilta menee ensimmäiset kolme päivää kelloa vilkuillessa ja ohjelmaa odotellessa.

”Hikeä pukkaa aluksi, mutta sitten he rauhoittuvat.”

Kerrotaan sellaisistakin kiinalaisista, jotka eivät kestäneet hiljaisuutta, vaan pakkasivat laukkunsa ja lähtivät kesken loman.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Hiljaisuutta ei voi myydä sellaisenaan, mutta voi myydä aikaa erityislaatuisissa ympäristöissä.

JAAKKO KILPIÄINEN

Rauhallinen luonto näkyy mainonnassa usein houkuttelevana. ”Se kertoo ihmisen tarpeista aistia rauhassa. Sellaiselle lomalle on kysyntää, jossa voi keskittyä arjen vastapainoksi rauhoittumiseen”, äänimaisematutkija Noora Vikman sanoo.

Elontilan yrittäjä Kaija Jolkkonen herättelee ihmisen energiakeskuksia eli chakroja soittamalla kristallikulhoja.

Tuija Leinosen ja Johanna Ahtisen luomat haltijaolennot muistuttavat Kolin historiasta.

KOMMENTTI

Suomeen vai Intiaan?

Aivan uusi pohjoiskarjalaisten ajatus hiljaisuusmatkailusta ei ole, sillä eri alueiden hiljaisuutta on selvitetty Suomessa jo vuosia.

Oikealla tiellä se on.

”Hitaan matkailun” kaupunkeja on nimittäin putkahdellut Suomeen ja maailmalle, ja modernin ihmisen pyhiinvaellukset luonnossa kiinnostavat.

Etelä-Intiassa sijaitsee sikäläisittäin pieni, 150 000 asukkaan Tiruvannamalai, jonne saapuu marras–joulukuussa miljoonia pyhiinvaeltajia kuulemaan jo kuolleen gurun oppeja.

Kaupunki vetää myös länsimaisia turisteja pysähtymään ja etsimään hiljaisuutta ja itseään. Mutta kaupunkiympäristön harvoja luontokokemuksia tarjoavat lehmät.

Suomella olisi muutakin, jos otollinen hetki osataan hyödyntää.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Hortoilemalla hyvään oloon

Seisomme muhkean hirsitalon pihalla. Täällä vanhalla Mattilan tilalla toimii yritys nimeltä Elontila, jossa on toteutettu hiljaisuusmatkailua jo pari vuotta.

Turistit voivat tulla viettämään perinnetilalle aikaa, jossa yhdistyvät luonto, rauhallinen oleminen, hortoilu ja vaikkapa lampaiden paimennus.

”Luonnon kohtaaminen on täällä vahvasti läsnä, vaikka emme sanokaan erikseen, että nyt mennään metsään kuuntelemaan hiljaisuutta”, Elontilan yrittäjä **Ilkka Aula** sanoo.

Oikeassa ympäristössä rauhoittuminen alkaa kuin itsestään.

Aulan mielestä yrittäjän tärkeä ominaisuus onkin osata rauhoittua ja olla hetkessä läsnä itse. Silloin vieraskin rauhoittuu ja huomaa hiljaisuuden. Hiljaisuus nimittäin vahvistaa luontosuhdetta, antaa voimaa ja hoitaa jopa mieltä.

Osa Elontilan vieraista tulee ulkomailta, lähinnä Keski-Euroopasta.

”Moni ulkomaalainen ymmärtää hiljaisuuden arvon. Minä koen että sitä voisi nostaa Suomessakin.”

Helsingin ytimestä vaarojen maille

Aula ja **Kaija Jolkkonen** työskentelivät aiemmin Helsingin kaupungin Nuorten luontotalon kouluttajina.

Sitten tuli aika miettiä, mitä seuraavaksi. Mahdollisuus vuokrata Metsähallituksen kunnostama perinnetila Kaijan kotiseudulta tuli kuin tilauksesta.

Työ luontokasvatuksen parissa jatkuu nyt kestävän matkailun, syvällisten luontoretkien sekä koulutusten toteuttamisella. Elontila on paketoinut erilaisia teemoja viikonlopuiksi tai parin tunnin retkiksi Kolilla vieraileville matkailijoille.

Tarjolla on muun muassa Katselujuhlaa, Yölaulajaretkeä, Hortoilua ja herkuttelua sekä Tartu hetkeen -tuokioita. Lyhyet retket maksavat pari kymppiä ja täysihoitoviikonloppu pari sataa euroa.

Elämyspaketteihin kuuluu esimerkiksi hiljaista kitaransoittoa tuvassa ja ihmisen energiatasojen herättelemistä kristallikulhoja soittamalla.

Lähes sakraalinen tunnelma ei nouse mistään uskonnosta, vaan tarkoitus on antaa hiljentymisen ja läsnäolon kokemuksia, Jolkkonen sanoo.

Omasta maasta ja kattilasta

Aulan mukaan Elontila haluaa tarjota iloisia ja syvällisiä luontokokemuksia sekä tietämystä ihmisen osasta maapallon kokonaisuudessa.

Isäntäpari kokkaa vieraille kasvispainotteista ruokaa ja leipoo itse sämpylät ja korvapuustit. Omatarveviljelyä harjoitetaan ja maatiaiskanat munivat.

Tilava hirsitalo henkii luonnonläheistä elämää ja siellä voi myös yöpyä. Lisää petipaikkoja on piha-aitassa.

Tunnelma pihapiirissä ja tuvassa on aidosti aito.

”Vähemmän on enemmän”, Kaija Jolkkonen sanoo sisustuksestakin.

Siellä täällä kurkistelee haltijaolentoja, jotka muistuttavat Kolin muinaisesta historiasta.

EIJA MANSIKKAMÄKI